

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

en men noemt Zijn Naam.... Vredevorst

Jesaja 9 : 5, laatste gedeelte

Er wordt heel wat afgepraat over vrede en er zijn vredesbewegingen, maar als je om je heen ziet en hoort, komt er weinig vredesgezindheid en vredelievendheid openbaar onder ons menselijk geslacht.

Wat een geweld in deze wereld en wat hebben wij maar al te vaak lange tenen en o, wee, wie daarop trapt. Om het minste of geringste wordt bij tijden bijna een halve burgeroorlog ontketend, terwijl zeer wezenlijke vragen als, hoe word ik met God verzoend, hoe komt God weer aan Zijn eer in mijn leven, blijven liggen.

Ja, en dan komt toch de vraag naar boven, waar komt toch die haat en nijd onder ons mensen vandaan? Weet u, dan is Gods Woord zo eerlijk en zegt ons, dat dat uw en mijn eigen schuld is. God heeft ons goed geschapen, maar wij waren niet tevreden met de plaats, die Hij ons geschonken heeft. We meenden het beter te weten dan God. We zijn in opstand gekomen tegen God en zo zijn we van Hem afgevallen en de duivel toegevalen. Zo zijn we verworpen tot vijanden van God en onze naaste.

Maar weet u wat zo'n groot wonder is? Dit, dat er staat... en men noemt Zijn Naam... Vredevorst. Dat is de Heere Jezus. Hij is Koning van de Vrede en Hij heeft die vrede verworven door in te gaan in onze wereld van haat en nijd, door onze menselijke natuur aan te nemen, uitgezonderd de zonde. Een groot wonder zeiden we, jazer, omdat deze Vredevorst Christus een gave is van God de Heere.

Alzo lief heeft God de wereld, opstandige zondaren, zoals u en ik, gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon Christus gegeven heeft, opdat een ieder, die in de Heiland gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Alzo lief heeft Christus zondaren gehad, zondaren, die God de oorlog hebben verklaard, dat Hij geboren wilde worden in een beestenstal, in armoede. Hij wilde de plaats innemen van rebellen, zoals u en ik, om de mogelijkheid te openen, dat we weer met God verzoend zouden kunnen worden, waarachtige vrede zouden kunnen ontvangen.

Bent u onder dat Evangelie wel eens verbroken? Heere, wat heeft U toch bewogen om naar zo'n opstandeling als ik ben om te zien? Dan kun je alleen maar stamelen "Uw grote liefde alleen".

Dan leert de Heere je ook verstaan, dat het is vanwege Zijn liefde tot Zijn eigen Naam. Vandaar ook dat de Engelen in de Kerstnacht eerst zongen "Ere zij God" en daarna "vrede op aarde".

Christus heeft door Zijn nederige geboorte en Zijn lijden tot op Golgotha aan het kruis God Zijn Vader volkomen geëerd. Door Christus' verlossingswerk kunnen en mogen nu haters van God en de naaste, dat zijn we vanuit onszelf, vrede ontvangen met God en met vredesgezindheid vervuld worden jegens de naaste. Bent u al begerig geworden naar de vrede van die Vredevorst Christus? Hebt u Hem al nodig gekregen? Of hebt u genoeg aan wat gezelligheid met de feestdagen en het meezingen van enkele advents- en kerstliederen? Dat laatste is ouderen en jongeren niet echt feest vieren. Want zonder die Vredevorst kunnen we geen advent en kerstfeest houden. Denk toch na, waar

u mee bezig bent. Als u die Vredevorst Christus niet persoonlijk leert kennen gaat u voor eeuwig verloren. Dan zult u straks voor altijd zelfverwijt hebben, had ik maar naar Gods Woord geluisterd, echter dan is het te laat.

Maar nu kan en wil die Vredevorst Christus u Zijn vrede nog schenken. Hoe kom ik er dan aan, verzucht iemand? U mag er de Heere om bidden en pleiten op dit tekstwoord: "en men noemt Zijn Naam... Vredevorst". Heere Jezus, U kunt de vrede geven ook in mijn ziel.

Waar Christus mijn leven binnenkomt, ontdekt Hij mij aan het feit dat ik God de oorlog heb verklaard, dat ik tegen God heb gezondigd, maar daar schenkt Hij mij ook het geloof zodat ik tot Hem de toevlucht neem. Daar verzoent Hij mij ook met God. Iemand zegt: zou het dan ook voor mij kunnen met m'n verknoeide leven, met m'n hoge zondeberg? Jazer, het is mogelijk voor de grootste der zondaren en zondaressen. Zeg het maar tegen de Heiland in het gebed: Dierb're Heere Jezus ontferm U ook over mij.

Op 't gebed schenkt Hij mij bekering en geloof. Dan ga ik mijn zonden voor de Heere belijden en leer ik in de Heere Jezus geloven als mijn Heere en Heiland. Dan mag ik weten dat Hij in mijn plaats mijn schuldrekening aan God heeft voldaan. Hij vervult mij met vrede met God.

Dan wordt God mijn genadige Vader, Die voor me zorgt. Dan word ik met ware blijdschap vervuld over wat de Heiland voor me heeft gedaan.

Doordat de Heere Jezus mijn leven binnenkomt, krijg ik God lief, daar krijg ik ook mijn naaste lief. Daar word ik ook vergevingsgezind ten opzichte van mijn medemens. Door Christus, uit Hem willen we de vrede bewaren met alle mensen, maar het meest met de huisgenoten Gods. Zeker dat betekent strijd tegen mijn eigen hoogmoedige ik, echter in die strijd geeft Christus steeds weer nieuwe kracht.

Door de geloofsgemeenschap met Christus worden we ook verlangend naar die volkomen vrede met God en mensen. Hier is nog veel haat en vijandschap, maar zo waarachtig als 's Heilands eerste komst is vervuld, zo zeker komt Hij straks weer terug op de wolken van de hemel en dan breekt aan voor allen, die in Hem geloven het eeuwige Vrederijk. Dan is het volkomen eeuwig vrede tussen God en mens, tussen mens en mens. Volle vrede in de gehele schepping van God.

Ds. H.H. de Haan

Ziende blind en blind ziende

In de Heilige Oorlog schrijft John Bunyan over onze ogen als een poort waardoor de duivel bij je naar binnen gaat. Via je ogen krijgt de wereld vat op je. Je kijkt, je ziet: mooie spullen in de winkel; mooie vrouwen en mannen op internet. Door je ogen ontstaat hebzucht, koopzucht, genotzucht; je voelt een verslavende zuiging in je lijf. De tijd waarin wij leven is erg visueel gericht. Reclames, YouTube, Instagram, Facebook; alles is gericht op kijken. Zo ontstond de eerste zonde. Eva zag dat de vrucht begeerlijk was. En ze nam en ze at. Blind voor de gevolgen. Net als Simson.

Als Simson in de schoot van Delila vermoeid in slaap valt, roept ze een man die de zeven haarlokken van Simson afscheert. En dan roept Delila weer: 'De Filistijnen over u, Simson!' Hij schrikt wakker en staat op om de Filistijnen neer te slaan. Hij vertrouwt erop dat het hem ook nu weer zal lukken. 'Ik zal ditmaal uitgaan als op andere malen en mij uitschudden.' Ja, ja. Ik zal... Wat een vergissing! Het lukt niet! Waar is zijn kracht ineens gebleven? Hij zal het gevecht nog wel zijn aangegaan, maar zijn handen en armen die anders zo sterk waren, hebben geen kracht meer. En na een korte worsteling is hij helemaal in de macht van zijn vijanden. En die kunnen met hem doen wat ze willen. Hij kan niets beginnen als ze hem zijn ogen uitsteken. En als ze hem met koperen boeien naar Gaza afvoeren, moet hij dat allemaal toelaten.

Daar zit hij in Gaza. Kort geleden had hij daar de stadspoort losgebroken en naar Hebron gedragen. Toen al hadden ze hem gevangen willen nemen, maar dat mislukte. Maar nu is hij in hun macht. Want zijn kracht is weg. Niet omdat hij geen haar meer had. Dat was slechts een symbool van zijn kracht. Zijn kracht lag in de HEERE. En Die is nu van hem geweken. Want Simson heeft met zijn geheim ook God verloochend. Geen wonder dat Hij hem nu aan zijn lot overlaat. Wat zal hij zich eenzaam en ellendig hebben gevoeld. Daar zat hij: blind en vastgebonden. Wat zullen de Filistijnen met hem gespot hebben; wat zullen ze hem bespuugd, geplaagd en mishandeld

hebben. En hij kon niets terug doen. Ze wilden hem niet direct doden, maar eerst nog wat plezier met hem maken. Daarom hebben ze hem zijn ogen uitgestoken, om hem totaal weerloos te maken. Hij kan immers geen vijand meer zien, hij ziet de klappen niet meer aankomen en kan ze dus ook niet afweren.

Maar ook zal hij nooit meer naar een vrouw kunnen kijken. En dat is misschien op een bepaalde manier toch ook wel weer een blijk van Gods genade. In Job 31:1 wordt gezegd dat Job een verbond met zijn ogen heeft gemaakt, zodat hij een andere vrouw niet wellustig kan aankijken. Simson had geweigerd dat te doen. De Heere Jezus heeft gezegd dat het beter is om het oog dat je ergert uit te trekken en zo het eeuwige leven in te gaan, dan met twee ogen in het helse vuur te eindigen. Maar Simson trok er zich niets van aan. Hij was ziende toch blind.

En nu heeft God gedaan wat Simson niet kon. Hij heeft genadig de ogen van Simson uitgegraven. Want zo kon Simson beter strijden. Hij gebruikt het wrede mes van de Filistijnen om Simson lichamelijk blind te maken. Maar datzelfde mes opent zijn verblinde zielsogen, zodat Simson gaat zien: de HEERE is geweken. En zo gaan de zielsogen van de blinde Simson weer open. Blind is hij toch ziende. Met de ogen van zijn hart.

Ik moet ineens denken aan de Heere Jezus. Ook Hem hebben ze gevangen genomen. Ook Hij is bespuugd, bespot en geslagen. En ook in Zijn leven werd het donker. En moest Hij ervaren: de HEERE is geweken. En in die drie-urige duisternis, in de nederdaling ter hel, riep Hij uit: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' En dat om mensen als Simson te redden. Jezus gebonden, opdat Hij vele Simsons zou ontbinden. Onschuldig ter dood veroordeeld, opdat zij voor het gericht van God zouden vrijgesproken worden. Heb je al oog voor Hem gekregen?

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Richteren 16:20-21

En zij zeide: De Filistijnen over u, Simson. En hij ontwaakte uit zijn slaap en zeide: Ik zal ditmaal uitgaan als op andere malen en mij uitschudden; want hij wist niet dat de HEERE van hem geweken was. Toen grepen hem de Filistijnen en groeven zijn ogen uit; en zij voerden hem af naar Gaza.

Jezus bidt tot Zijn Vader in het volmaakte gebed: En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt (Joh. 17:3). Het eeuwige leven is dus het kennen van de ene, ware, de alleen zijnde God en de kennis van de door God gezonden Jezus Christus. Dat leven heeft een begin. Daarop volgt levenskennis met een rijke ontwikkeling, een vaste verzekering en een zalige toekomst. Een beleven van geloof, hoop en liefde. De ware godsdienst en het beleven ervan staan daar niet buiten. Welk een waarde en betekenis krijgt de zondag. De kerkdiensten zijn de rijke gave van de Heere. Tot kennis. Want kennis is leven en leven leidt tot kennen. Uit de Godskennins ontstaat zelfkennis en de zelfkennis roept om het kennen van Jezus Christus als Borg, als Middelaar, als Zaligmaker. De Heilige Geest leidt daarheen en richt daarop. De Heilige Geest vervult het leven met Godsvreze. Die vreze blijft werken. Met de Heere, Zijn Woord, Zijn Wet, Zijn dag, Zijn dienst, Zijn volk ontstaat een band. Een leven. De naaste wordt niet vergeten. In woord en daad en bijzonder in gebed: Uw Koninkrijk kome. Uitbreiding en verdieping. Paulus is van dat leven geen vreemdeling gebleven. Zelfs meer dan dat. Hoe dat gekomen is weten we uit het Woord. Veelal wordt de nadruk gelegd op de verkiezende liefde van God. De uitverkiezing. Dit is terecht. Maar nu de werkelijkheid. Hoe komt de uitverkiezing bij ons over. Wat doet het bij ons. Het is ons zeker bekend hoe er over de uitverkiezing wordt gedacht en gesproken en hoe wij zelf de uit-

Paulus en Christus Jezus

verkiezing zien. Naar de Schriften willen we er nu even aan denken. Het eerste wat opvalt en onderstreept wordt in de Schriften is: God de Heere verkiest, zelfs heeft verkoren. Onder die uitverkorenen heeft God Saulus van Tarsen geplaatst. Saulus was tevoren geen volgeling van Gods Zoon, maar een vervolger van Jezus Christus. Een hater. Een uitroeier van de Naam. De Naam Jezus behoort niet meer thuis op aarde. Weg met elke belijder. Met welk een vermaak zag Paulus de steniging aan van Stefanus. Gelukkig nog een korte tijd en dan is zijn mond voorgoed gesloten. Zijn woorden verdwijnen voor altijd. Paulus had naar recht eeuwig de hel verdiend. En nu verkoren door God en door genade een hemelburger te worden en net als Stefanus eenmaal de hemel in te gaan. Er is nog meer. De fanatieke vervolger werd een pionier voor het Christendom. En dat naar Gods wil. Zijn welbehagen. Volkomen naar en overeenkomstig Gods recht. Het wordt in het klassieke avondmaalsformulier beleden. Door Gods gave Jezus Christus wordt het betuigd: Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven. Ik heb Mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood gegeven. Mijn bloed vergoten. Ik ben van God verlaten opdat gij nimmer van God verlaten zou worden. Met welk een doel. Het staat er te lezen. Wat heeft God de Heere bewogen. Wat heeft Jezus Christus, het Lam Gods willen doen. Uit liefde tot Zijn Vader en tot heil van vijanden, doelmissers. We kennen en zingen mee: Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen. Maar nu de praktijk. Staat het voornaamste op de levensagenda? Welke zaken moeten aan de orde komen en vragen om een beslissing op de Synode? Hoe is het in de wereld? Hoe in ons land? Leeft de Kerk uit en door de bekende regels van Psalm 89? Gaat het vandaag bijzonder om het eren, verheerlijken van de

drie-enige God? Het wonder van Gods soevereine genade en wie de Heere is en wil zijn in het dagelijks leven? Hoe hoog en rijk wordt de zondag gezien en gehouden? Laat Paulus voor ons geen beschamend voorbeeld zijn. De liefde van Christus Jezus drong Paulus tot spreken. Spreken tot iedereen. Het levensvoorbeeld van zijn Heere, Koning en Zaligmaker trok hem en beheerste hem. Voor de poort van Damascus ging de opgevangen Jezus van Nazareth de vervolger Saulus daarheen leiden. Het is treffend en onderwijzend. Welk een confrontatie vond plaats. Hoe is het begin. Christus vertoont Zijn goddelijkheid. Paulus gevoelde dat de goddelijke almacht van Christus tegen hem gekeerd was. Geen vlucht, maar een ter aarde vallen. Dit was het begin van Saulus' verootmoediging en begeerte om de stem van Christus te horen. Saulus is taande gehouden, maar hij is nog geen discipel van Jezus Christus. Hoe werkt Jezus Christus daarheen. Op de vraag van Saulus: Wie zijt Gij, Heere? antwoordt Jezus: Ik ben Jezus Die gij vervolgt. Tot tweemaal toe wordt er gesproken over vervolgen. Het is niet zomaar iets. Er staat de doodstraf op. Het spreken van Jezus treft Saulus. Het gezicht en het gehoor zijn de twee zintuigen waarmee men leert. Door die beide deuren is Christus tot het hart van Saulus ingegaan. Met een rijk gevolg. Wellevend en verbaasd, maar ook een hartelijke vraag: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? (Hand. 9:6). Die vraag houdt heel veel in. Matthew Henry schrijft: De grote verandering in de bekering is gewerkt op de wil en bestaat in de overgave van die wil aan de wil van Christus.

ds. M.C. Tanis

De ware liefde

Teellinck noemt de ware liefde als derde deel van het bruiloftskleed. De tafel des Heeren is een tafel van liefde, daarom is de liefde onmisbaar om aan te gaan aan het Heilig Avondmaal. Gewone maaltijden moeten de liefde bevorderen. Dat geldt bijzonder van het Heilig Avondmaal. Aan het Heilig Avondmaal deelt de Heere Jezus de tekenen van Zijn liefde uit. De gasten dienen deze liefde van Christus te kennen. "De liefde is als het ware het stempel dat Christus op Zijn schapen heeft gedrukt. 'Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander' (Joh. 13:35)." Teellinck schrijft dat velen een liefdeloos hart hebben. Bij ware liefde gaat het hart tot God uit. Bij ware liefde heeft God een behagen in de mens. Bij ware liefde zijn we om omwille van Christus goed voor onze naaste.

Waarschuwing

Een ernstige waarschuwing is op zijn plaats. Er zijn er die de mond vol hebben van liefde terwijl het hart helemaal niet naar de Heere uitgaat. Zij denken weinig aan God en Goddelijke zaken. Zij vragen weinig naar God. Zij geven weinig acht op Gods Woord en Gods geboden. Zij hebben weinig voor de Heere over. Zij willen mensen een genoegen doen terwijl ze weten dat ze God daardoor vertoornen. Soms zijn zij hard, bitter en onverzoenlijk tegenover de naasten. Dat bewijst dat de ware christelijke liefde wordt gemist. Wie zo aangaat en zo blijft zal eenmaal buitengeworpen worden. Daarom is het nodig dat er in het hart liefde is tot God en de naaste. Het middel tot het opwekken van deze liefde is het gedenken aan de Heere Christus. In het Heilig Avondmaal wordt Zijn liefde voor ogen gesteld. Christus daalde vanuit de hemel op deze vervloekte aarde neer. "Hij kwam om u te zoeken, om u achterna te wandelen, om u te behouden – u die verloren was (Matth. 18:11)." Daarom wordt van u gevraagd altijd bereid te zijn tot verzoening met uw naaste. Zoek het goede voor anderen. Christus schold niet weder als Hij gescholden werd. Christus verdraagt de zwakheden en gebreken der Zijnen. Christus legde Zijn leven af tot behoud van Gods kinderen. Wij worden nog niet geroepen om ons leven te geven voor onze broeders. Maar ware liefde wordt wel gevraagd. Er dient verbondenheid te zijn in waarachtige broederlijke liefde. Gods kinderen vormen één lichaam.

Kennis van het Heilig Avondmaal

Avondmaalgangers moeten weten wat het Heilig Avondmaal inhoudt. Als een heiden of moslim die geen enkele kennis heeft van het Heilig Avondmaal in een kerk zou komen waar het sacrament bediend wordt, dan heeft hij uitleg nodig. Ook de naamchristen heeft geen kennis van het karakter van het Heilig

Avondmaal. Daarom kunnen ook kinderen niet aankomen. Brood en wijn verwijzen naar het lichaam en bloed van Christus. Het breken van het brood ziet op de kruisdood. Brood dient om het lichaam te voeden, het vlees van Christus – dat door het geloof ontvangen wordt – voedt de ziel. Gods kinderen gaan aan het Heilig Avondmaal om voedsel voor hun ziel te verkrijgen door het geloof in de gekruiste Christus. Wie geen enkele kennis heeft van het Heilig Avondmaal mag niet aangaan. Een gewone maaltijd kan niet in het donker genuttigd worden. Zo kan het Heilig Avondmaal niet gebruikt worden zonder het licht van de kennis van Christus. Doet iemand dat toch, dan eet en drinkt zo iemand zichzelf een oordeel. Zo'n avondmaalsgang werpt geen enkele vrucht af. Kunt u antwoord geven op de vraag wat het doel is van de avondmaalsgang? Denk er veel over na wie Christus is en wat Hij gedaan heeft. Mediteer daarover. Het gebroken brood toont uw ellende: u had het immers verdiend verbroken te worden. In brood en wijn zien we de verlossing door Christus. Dankbaarheid wil zeggen dat u verplicht bent uw hele leven aan de Heere te wijden.

Verlangen naar het Heilig Avondmaal

Kent u een heilig verlangen naar het Heilig Avondmaal? De Heere Jezus Christus is daar met Gods kinderen. De drie-enige God is daar. Het meest kostbare eten en drinken wordt daar gegeven dat voedt tot in het eeuwige leven. De bruid verlangt naar haar bruidegom. De Bruidskerk verlangt naar haar Bruidegom. Het ware verlangen dringt door alle belemmeringen heen en grijpt alle middelen aan om te krijgen wat het wil hebben. Wie echt honger heeft breekt liever de kast open waar brood in ligt dan dat hij van honger sterft. Gods kind legt graag het gewone werk aan de kant om zich voor te bereiden op het Heilig Avondmaal. Hij is verzoeningsgezind opdat er geen belemmering voor het aangaan komt. Hij wil alle verhinderingen uit de weg ruimen uit liefde tot God en hoogachting voor het Heilig Avondmaal. Gebruik de avondmaalsgang niet als dekmantel voor een zondig leven of om als een kind van God bekend te staan terwijl u dat niet bent.

ds. A. van Heteren

DE WETENSCHAP

De wetenschap gaat steeds meer aantonen, dat zij zelf misschien wel het grootste probleem is van alle andere problemen. Dat brengt ons tot de nijpende vraag welke waarde de wetenschap dan wel heeft.

In 1968, ik herinner het me nog goed, deed de Club van Rome van zich spreken. Deze wetenschappers kondigden in een rampscenario aan dat de wereld nog dertig jaar kon bestaan. Dat gaf destijds uiteraard veel onrust.

In de tachtiger jaren waren het twee andere onderwerpen, die nieuwe rampspoed aan het licht zouden doen komen. Het was de “zure regen” en ook het “gat in de ozonlaag”. De meesten van ons kunnen zich dat nog wel herinneren. De bossen werden het sterfhuis van Europa genoemd en anderen constateerden dat we aan de vooravond staan van een “ecologisch Hiroshima”. Nu, na een aantal jaren, vraagt men zich af waar de draaiboeken van destijds gebleven zijn. Er zijn heel veel dingen opgelost en de harde gegevens van toen, die als wetenschappelijk werden opgediend, zijn in veel opzichten vervluchtigd. Of het heeft zich heel anders ontwikkeld dan men toen dacht.

Inmiddels is de wetenschap voortgegaan met nieuwe onderzoekingen. Telkens weer opnieuw verschijnen allerlei rapporten, die met harde conclusies waarschuwend signalen geven. Velen hebben twijfels bij dit alles. Het zal ook nu wel weer meevallen. Commentaren, zoals die van Baudet en anderen, relativiseren de uitkomsten en proberen de mensheid tot nuchterheid op te roepen.

Wat moeten we hiervan zeggen? We kunnen, in alle bescheidenheid, er maar weinig van zeggen. Dat heeft te maken met het karakter van “de” wetenschap. De gewone man heeft geen enkel benul van wat in de laboratoria van de geleerden allemaal ontdekt wordt. Dat kan extra veel onrust geven: Men zegt dat.... Niemand kan het controleren. De witte jassen zijn onaantastbaar. Zelfs is het zo dat de ene wetenschapper geen idee heeft van wat de andere geleerde uitdoktert. Dat heeft te maken met de specialisering van allerlei disciplines. U merkt het zelf bij de specialist: de cardioloog kan geen zicht ontwikkelen op wat de oncoloog bijvoorbeeld ontdekt en aangeeft.

Dit is ook het werkelijk beangstigende van de ICT-programmeurs: we gebruiken de computerprogramma's, maar niemand weet raad als zo'n programma vastloopt. Slechts enkelingen, de ontwerpers, de priesters van de wetenschap, draaien aan de knoppen. U begrijpt hoe gevaarlijk zo iets ooit kan worden. Want er is nog een groep die hier verstand van heeft, namelijk het gilde van de hackers. Maar wij, wij behoren allen tot de massa, die blindelings geleid wordt, als schapen ter slachting.

Dit alles maakt sceptisch tegenover de resultaten van “de” wetenschap. Als we hier nu de Bijbel naast leggen, krijgt plotseling de leek nieuwe inzichten. Gods Woord zegt dat wij allen de grote vervuilers zijn. Het klopt: wij vervuilen de lucht en het water en de bodem. Het gaat dan om natuurlijke vervuiling; het gaat, en dan spitten we dieper, om ook geestelijke vervuiling. Dat begon in het paradijs: de vloek over de aarde. Later werd dat door Israël in praktijk gebracht: de bergen Israëls waren verontreinigd door de afgoden en de zonden (Ezech. 36:17). Stikstof

en fijnstof hebben geestelijke achtergronden. Alle natuurvervuiling ontstaat door de mens, die de natuur en de schepping aan zich wil onderwerpen. Dan wil de zondige mens door zijn autonomie zich hier een paradijs bouwen, buiten Christus en Zijn genade om.

Waar echter genade verschijnt, krijgen we weer het juiste zicht op de natuur. Dat betekent dat we ook omzichtig zullen omgaan met plastics en Pfas, met chemicaliën en uitlaatgassen. Maar dat komt dan voort uit een dieper besef, want de godzaligheid is tot alle dingen nut. In Christus zijn alle dingen goed, als ze worden geheiligd door het Woord en door het gebed. Op de bellen der paarden, instrumenten van dood en verderf op het slagveld, staat dan de heiligheid des Heeren. U hoeft dus geen wetenschapper te zijn. Paulus waarschuwde de kapitein en de stuurman, dat de vaart met grote hinder en met gevaar voor het leven zou verlopen. Hij kende een andere wet dan die van de zeelui.

Dit geeft ook enig inzicht in de theologie. Theologie is immers ook wetenschap. Het wetenschappelijk instrumentarium heeft de kerk dikwijls weinig goeds opgeleverd. Niettemin is theologie in de Bijbelse zin van het woord een zegenrijk gegeven. De schriftgeleerde, in het Koninkrijk Gods onderwezen, brengt oude en nieuwe dingen naar voren. Maar hij moet zijn plaats en grenzen kennen.

En wat nu, als de Godgeleerdheid de wereldse wijsheid zou omarmen? Dan ontstaat er een dubbel gevaar: we steunen op verkeerde wetenschappelijke hypothesen, zoals hierboven beschreven, en we bouwen op die verkeerde inzichten allerlei nieuwe conclusies, die dan dubbel uit de rails lopen. Paulus kon het nog uitdagend uitroepen: Waar is de wijze? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Ook de wijze van de 21e eeuw? Het fiasco van aards weten is dat het natuurlijk verstand altijd blijft dwalen en gissen. God heeft de wijsheid der wereld dwaas gemaakt. Het moderne voorbeeld hiervan is het evolutie-denken. De wetenschap heeft bepaald dat er geen Schepper kan zijn. Dat is de eigenlijke bedoeling van mensen als Dawkins en anderen. Misschien niet als een bewust uitgangspunt, maar wel als een finale conclusie. Dan wordt de wijze een dwaas, die in zijn hart zegt: Er is geen God. Dat bedoelt de theoloog niet. Hij wil oprecht vasthouden aan de gedachte van de Schepper. God schiep door de evolutie. Maar dit loopt wel uit op een monsterverbond. Want wat heeft Christus met belial gemeen? Compromissen zijn nooit eerlijk. Er zit altijd een toegeeflijk element in. In elk compromis zijn we de helft kwijt. En wat is een vogel met één vleugel?

Laat het ons waarschuwen. Geloof niet een iegelijk geest, ook niet de geest van de wetenschap, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn. Babel heeft zijn laboratoria, Sion heeft haar tempel.

ds. P. Roos

Mijn ure is nog niet gekomen

Enige tijd geleden kreeg ik een soortgelijke vraag als die nu gesteld wordt en ik kan dus een soortgelijk antwoord geven. De vraag gaat over de Heere Jezus in de dagen dat Hij hier op aarde was. De aanleiding tot de vraag ligt in de betekenis van Johannes 10 vers 39. Daar lezen we dat de joodse leidslieden Jezus (opnieuw) probeerden te grijpen, maar dat Hij “ontging uit hun hand”. Wat moeten we hieronder eigenlijk verstaan?

Betekent dit dat de Heere Jezus haastig de vlucht nam om aan een arrestatie te ontkomen? Als dat zo is, hoe moeten we dan Lukas 4:30 lezen? Daar wordt de Heere Jezus immers door een massa woedende mensen naar een steile hoogte gebracht om Hem er af te werpen, maar dan opeens verwijderd Hij Zich. Hoe kan dat? Lieten de mensen dat opeens toe? Vonden ze het opeens toch te erg wat ze wilden doen? Of namen de discipelen het opeens voor hun Meester op en leidden die Hem weg? Hoe moeten we deze dingen zien?

Als we met de geschiedenis uit Lukas 4 beginnen dan is het natuurlijk een drama van de ergste soort als de Heere Jezus juist daar, juist in de plaats waar Hij jaren had gewoond en gewerkt, door woedende medeburgers vermoord zal worden. En dat na ene preek! Ja, juist, die preek was de oorzaak. Niet omdat Hij de onwaarheid had gesproken, maar juist de waarheid. Het was toen al net als nu: de waarheid wordt niet verdragen. We zijn de grote leugenaar, de duivel, toegefallen. Maar het is nog nooit gebeurd dat er een massa op de been kwam om hem, de grote leugenaar ‘van den beginne’ op te knopen. De Waarheid moet het ontgelden in de wereld en de leugen wordt op de troon verheven. Bij een leugenleer blijft een mens buiten schot. De Waarheid pakt een mens aan. En daar moet een mens voor ingewonnen worden. Dat nu doet de Heilige Geest Die in al de waarheid leidt. Dat Jezus het een tijd laat begaan laat zien dat Hij ook in dit opzicht lijden wil en straks gewillig het kruis op Zich zal nemen om als een Rechtvaardige te lijden door en voor onrechtvaardigen. Maar op die zaterdag in Nazareth was het Zijn tijd nog niet. Hij was trouwens niet gekomen om gedood te worden, maar om Zijn leven te geven. Dat is heel wat anders. En daarom is het bij Hem op dat moment opeens: tot hiertoe en niet verder. Ondanks het feit dat Hij omringd wordt door woedende Joden loopt Hij gewoon midden door hen heen weg. Hij laat zo zien dat Hij ook een wil heeft en dat die wil zal geschieden, wat men ook met Hem wil doen. En die wil is een goddelijke wil. Die zal bestaan, woede van hel en mens ten spijt. Met goddelijke majesteit wandelt Hij weg en laat de schare onthutst achter, machteloos.

Dit leert ons dat, als Hij later op een gegeven moment wel gevangen wordt genomen, dat dit niet tegen Zijn

goddelijke wil is. Dan geeft Hij Zich over om gebonden te worden en, in het verlengde daarvan, om gekruisigd te worden. Dat is Zijn wil, Zijn weg, Zijn doel. Ook de wil, de weg en het doel van de Vader. De macht die Hij toont door ‘gewoon’ weg te lopen uit Nazareth, en door bijvoorbeeld de menigte die Hem in Gethsemane komt arresteren achterover te doen vallen, moest mensen tot inkeer en bekering brengen, toen en ook nu. En wie weet bij wie dat is gebeurd.

Inderdaad proberen de nijdige Joden in Jeruzalem de Heere Jezus een paar keer te grijpen. En weer gaat het om de Waarheid die men niet kan verdragen. Ook op godsdienstig gebied is een mens de leugen toegefallen en is een mens een vijand van ontdekking. Dan moet ik op de troon en Jezus...aan het kruis. In Johannes 10:39 staat: Zij zochten dan wederom Hem te grijpen, en Hij ontging uit hun hand. Ze probeerden het, maar daar bleef het bij. Nee, de Heere nam niet haastig als een bange vogel de vlucht. Hij is nooit voor wie dan ook bang geweest, zelfs niet voor de duivel. Wel voor de last van de toorn van God, toen, in die nacht, in de hof van Gethsemane...

De Heere liep gewoon weg. Bij Zijn gevangenneming spot Hij nog met die zogenaamde macht van het arrestatieteam: Dagelijks zat Ik bij u, lerende in de tempel, en gij hebt Mij niet gegrepen. Het is vreemd dat u met zwaarden en stokken komt, als was ik een gevaarlijke crimineel, Matth. 26:55.

En, tenslotte, als we in Johannes 12:36 lezen dat Jezus Zich verborg van hen die Hem haatten, betekent dit dat Hij rustig elders, in dit geval bij Zijn vrienden in Bethanien, wachtte tot Zijn ure gekomen was. En toen die ure gekomen was zei Hij: Staat op, laat ons gaan, Matth. 26:46. En al schrijvend over deze zaken voel ik liefde opkomen in mijn hart voor Hem. Kent u dat ook?

ds. K. Hoefnagel

De Generale Synode week 1

Op dinsdag 12 november jl. kwam onze Generale Synode in de eerste zittingsweek bijeen. De mij gegeven ruimte maakt het niet mogelijk om op alles in te gaan. Ik zal daarom slechts enkele thema's belichten. Er wordt begonnen met een uur van bezinning en gebed. Preses ds. J.G. Schenau leest Daniël 12:5-13 en gaat voor in gebed. Ouderling T. van Staveren (Barendrecht) houdt een meditatie over dit Bijbelgedeelte en geeft de vraag mee hoe het met de reiniging en loutering in ons leven en onze gemeente staat. In groepjes wordt met elkaar hierover doorgesproken. Daarna leest scriba I ds. L.A. den Butter een brief voor die namens de synode naar onze koning is gestuurd, waarna de synodeleden staande het Wilhelmus zingen.

Drie oplossingsrichtingen

De publieke tribune zit vol voor het agendapunt 'Kerkelijke eenheid'. Enkele christelijke gereformeerde kerken hebben inmiddels vrouwen in het ambt bevestigd. Andere gemeenten overwegen dat te doen. De CGK wijzen vrouwelijke ambtsdragers officieel af.

In hun rapport vragen deputaten de generale synode om in deze impasse leiding te geven. Ze stellen drie mogelijke oplossingsrichtingen voor. De eerste is 'onverkort vasthouden' aan de in de CGK bij meerderheid genomen besluiten, bijvoorbeeld over vrouw en ambt en homoseksuele relaties.

Een andere oplossingsrichting zou kunnen zijn om binnen de CGK meer ruimte te laten voor verschillende standpunten. De visie op vrouw en ambt wordt dan aan de vrijheid van de plaatselijke kerken overgelaten.

Een derde oplossingsrichting is dat een gemeente die wil afwijken van een CGK-besluit dit kenbaar moet maken aan de classis. Daarna zal de classis bij stemming laten weten of de gemeente met haar afwijkende praktijk al dan niet 'aanvaard' kan blijven.

Op de synode zijn de meningen verdeeld over de juiste route. Als besluiten worden overgelaten aan plaatselijke kerken, dan is dat volgens ds. H. Polinder (Urk-Maranatha) in strijd met de Schrift, de belijdenis en het kerkmodel. Dan komt volgens hem het bestaansrecht van de CGK in het geding. Volgens ds. P.D.J. Buijs (Nunspeet) onttrekt een gemeente die vrouwelijke ambtsdragers heeft bevestigd zich 'de iure' (volgens het recht) aan het kerkverband. "Maar feitelijk nog niet. Toch zullen deze gemeenten wel bereid moeten zijn de consequenties te aanvaarden." Zover is het nog niet. De huidige synode komt later terug op de oplossingsrichtingen en neemt dan een besluit.

TUA

Op woensdag 13 november vergadert de synode over de Theologische Universiteit Apeldoorn. Rapporten van

het curatorium, het college van bestuur en de raad van toezicht worden besproken. Het gaat onder andere over de permanente educatie voor predikanten, de vraag of een hoogleraar ook predikant moet zijn en of hij CGK moet zijn. Even komt de locatie ter sprake. Prof. Selderhuis stelt dat uitbreiding van de gebouwen noodzakelijk is. "Maar dat geldt ook het personeel, het studietoelaanbod en de financiën". In ons blad en op de website hebben wij meerdere keren vragen gesteld bij sommige punten uit publicaties van prof. Huijgen. Ook die discussie kwam ter sprake, maar werd in comité behandeld, dus ik mag daar geen verslag van doen.

Dans en drama

Vervolgens wordt er gediscussieerd over het thema dans en drama in de eredienst. Het is een drama dat zo'n discussie opnieuw in onze kerken gevoerd moet worden! In 2017 besloot de synode om het gebruik van dans en drama in de eredienst af te wijzen. De gemeenten Kornhorn en Hoozevee dienden echter een verzoek in om dit besluit te herzien. De commissie die deze revisieverzoeken heeft bestudeerd, concludeert dat er op basis van de in opdracht van de synode uitgegeven brochure 'Stijlvol samenkomen' uit 2012 'onvoldoende grond' is om dans en drama in de eredienst volledig af te wijzen. Dat document geeft kerkenraden ruimte om zelfstandig een afweging te maken inzake het gebruik van beeldende elementen in de dienst. Ds. M.A. Kempeneers (Katwijk) wil het woord 'afwijzen' handhaven. "In 2007 werd het gebruik van de Nieuwe Bijbelvertaling met klem ontraden, maar die wordt nu in veel erediensten toch gebruikt. Sommige gemeenten zien kennelijk ruimte in het woord ontraden." Ds. G. R. Procee (Middelharnis) ondersteunde dat en betoogde dat dans en drama ten koste gaat van de Woordverkondiging. Volgens prof. A. Baars hebben de eerste christenen zich radicaal tegen dans en drama verzet. Voor hem is duidelijk: "Dans en drama kunnen geen plaats hebben in de reformatische eredienst." Prof. Huijgen meende dat de discussie niet moet worden overgedaan. Hem lijkt het 'ontraden' van dans en drama in de eredienst een 'verstandig besluit.' Helaas werd besloten om 'afwijzen' te vervangen door 'ontraden'.

Katwijk, ds. M.A. Kempeneers

Perpetua – een jonge martelares uit de Vroege Kerk (1)

‘Toen wij nog in voorarrest zaten, en mijn vader op mij wilde inpraten en mij mijn geloof per se wilde laten afzweren, met een beroep op zijn liefde voor mij, zei ik: “Vader, ziet u bijvoorbeeld dat potje daar liggen, dat kruikje of wat het ook is?” “Ja,” zei hij. “Kunt u dat iets anders noemen dan wat het is?” “Nee.” “Zo kan ook ik mijzelf niets anders noemen dan wat ik ben: een christin.”’

Deze woorden zijn van Perpetua, een jonge moeder van nog maar 22 jaar, die rond het jaar 203 kort na haar bekering de marteldood stierf. Het verslag waarin haar martelaarschap wordt beschreven, behoort tot de beroemdste teksten uit de Vroege Kerk. Uniek is dat in dit oude geschrift ook dagboekantekeningen van Perpetua zelf zijn opgenomen.

Deze aflevering en Deo volente de volgende keren wil ik met u gaan lezen in het verslag van haar martelaarschap. Als we dat doen, kunnen we niet voorbijgaan aan de historische achtergrond van dit geschrift; alleen zo kunnen we Perpetua begrijpen. Tegelijk zullen we steeds de vraag stellen, wat we in onze tijd uit het leven van deze jonge martelares kunnen leren.

Noord-Afrika

Voor de geschiedenis van Perpetua moeten we naar Noord-Afrika. Daar – in het huidige Tunesië – ligt rond 200 na Christus de stad Carthago met haar roemruchte verleden. Al heel vroeg in de kerkgeschiedenis heeft de Heere in deze omgeving de kandelaar van Zijn Woord geplaatst.

We weten niet helemaal zeker, hoe het Evangelie in Noord-Afrika gekomen is. Er zijn op dit punt twee theorieën. Sommige historici denken aan een beweging vanuit het oosten: via Egypte en Libië zou het Evangelie door zendelingen, soldaten, handelsreizigers en anderen in de omgeving van Carthago gebracht kunnen zijn. Anderen denken aan een beweging vanuit het noorden: hemelsbreed ligt Noord-Afrika namelijk betrekkelijk dichtbij Rome en het

is ook mogelijk dat christenen vanuit Rome per schip naar Noord-Afrika zijn gegaan om daar het Evangelie te brengen.

Duisternis

In elk geval is het Evangelie gekomen in een streek die verzonken lag in de diepe duisternis van het heidendom. Want dát gold voor de omgeving van Carthago.

Om één aangrijpend voorbeeld te geven: tijdens archeologisch onderzoek naar de overblijfselen van het oude Carthago is men gestuit op de zogenaamde *tophet*. In de Bijbel wordt dit woord gebruikt voor het moorddal buiten Jeruzalem, waar jonge kinderen levend in het vuur werden geworpen om hen aan de Moloch te offeren. De *tophet* van Carthago is een soortgelijke plaats: er zijn zo’n 20.000 urnen gevonden met de as van kinderen, die daar geofferd werden aan de afgoden Baäl-Hammon en Tanit. Volgens berekeningen van deskundigen werd er gemiddeld om de drie dagen een kind aan de afgoden geofferd. Een huiveringwekkende parallel met de abortuspraktijk dringt zich aan ons op. Overigens: de praktijk van abortus provocatus was ook letterlijk niet onbekend in de Romeinse tijd. Vroeg-christelijke schrijvers hebben hier scherp tegen gewaarschuwd en er zijn aanwijzingen dat er zelfs in het Nieuwe Testament al op gezinspeeld wordt. Maar daarover wellicht later nog eens meer.

Als de Heere in deze door en door heidense omgeving de kandelaar van Zijn Woord plaatst, is dat niet geweest, omdat iemand in Noord-Afrika naar Hem vroeg. Maar omdat God in Zijn soevereine genade en zoekende zondaarsliefde ook zondaren in Noord-Afrika zalig wilde maken.

Gemeente in Carthago

In Carthago is vervolgens een christelijke gemeente ontstaan die van grote betekenis is geweest voor de kerk van later eeuwen.

Ik noem u in dat verband drie namen. Allereerst die van Tertullianus, de bekende verdediger van het christelijk geloof, die op zo’n radicale manier heeft geschreven over de vreemdelingschap van de christenen in deze wereld. Hij leeft rond 200 in Carthago.

Vijftig jaar daarna, rond 250 na Christus, treffen we in dezelfde stad de bisschop Cyprianus aan. Ook hij heeft met zijn geschriften grote invloed uitgeoefend op de kerk van het westen.

Nog weer zo’n honderdvijftig jaar later, van 354 tot 430, leeft in Afrika de grote kerkvader Augustinus. Hij heeft in zijn jeugd gestudeerd in Carthago en als hij na zijn bekering bisschop wordt in het stadje Hippo Regius, komt hij regelmatig preken in Carthago. Zijn Carthaagse preken – meer afgestemd op ontwikkeld publiek dan de preken die hij in Hippo Regius hield – zijn nog bewaard!

Kandelaar weggenomen

Intussen is uit hetzelfde Noord-Afrika dat zulke invloedrijke theologen voortbracht, de kandelaar van het Woord ook weer grotendeels weggenomen. Aangrijpend!

Er ligt een indringende boodschap in voor de kerk van Nederland: de Heere zou de kandelaar van Zijn Woord immers ook kunnen wegnemen uit ons land. Of uit ‘onze’ Christelijke Gereformeerde Kerken. Is er niet alle reden om – op een zelfde wijze als Samuel Rutherford Christus smeekte om Schotland niet te verlaten – de Heere te smeken of Hij Nederland niet wil verlaten en of Hij onze kerken niet wil verlaten? Is er ook niet alle reden voor ambtsdragers om als wakende en biddende wachters op Sions muren te verkeren?

Ds. A.J.T. Ruis

P E R S BERICHT

BOEKJE KRETENZEN EN ARABIEREN

Stichting Ismaël heeft onlangs een boekje gepubliceerd onder de titel 'Kretenzen en Arabieren, de grote werken van God in hun eigen taal'. Middels een meditatie van ds. W. Visscher en een fors aantal Bijbelteksten met toelichting, geeft het boekje inhoud aan de noodzaak van Evangelieverkondiging onder onze Arabische naasten. Tevens wordt er op verhalende wijze inzage gegeven in een aantal projecten. Het boekje is gratis te verkrijgen via info@stichting-ismael.nl. Uiteraard is een vrijwillige bijdrage van harte welkom.

BOEKBESPREKINGEN

Ds. J.M.J. Kieviet, Wat is geloven?, paperback, 191 blz., € 15,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2996 4.

Dit boek kan als weekboek gebruikt worden. Voor elke week wordt een woord behandeld dat weergeeft wat geloven is. De opzet doet engszins denken aan het bekende ABC van het geloof van Comrie. De auteur wil geen herschrijving of vervanging van dit niet te evenaren boek bieden. In kort bestek wordt jong en oud veel goeds voorgehouden. Op blz. 175 wordt bij het woord 'verwachten' de terechte vraag gesteld of wij de adventsverwachting kennen. Simeon en Anna kenden deze verwachting. Tot slot een kort citaat van blz. 175 "Buiten de God Die zalig maakt, is er geen echte verwachting. Geen gegronde verwachting. Alles buiten Hem stelt teleur. Maar Hij stelt nooit teleur. Ieder die in Hem gelooft, ieder die het van Hem verwacht, die zal niet beschaamd worden."

CGK- PREDIKANTEN PUBLICATIES

Het is een goede zaak en stemt ons tot vreugde dat er de laatste tijd meerdere publicaties van CGK predikanten zijn verschenen. We willen ze kort voor het voetlicht brengen:

Ds. M.A. Kempeneers, Leven in Egypte, Jozef en jij in de 21e eeuw, paperback, 264 blz., € 12,50, Uitgeverij Om Sions Wil, Alblasterdam, ISBN 978 94 6335 066 2. Er worden duidelijke lijnen naar onze tijd en naar de jeugd getrokken.

Ds. D. Slagboom, Spreek tot hen, Over de profetieën van Jeremia, 126 blz., gebonden, € 11,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rump, ISBN 978 90 5741 398 8. Deze preken zijn gehouden in Katwijk aan Zee in 1989.

Ds. A. Hoekman, Aanvechting op de ashoop, 148 blz., € 14,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rump, ISBN 978 90

5741 406 0. Acht preken over Job, waarin het gaat over de genade van God in het leven van Job. Mooie dingen worden daarover gezegd.

Wulfert Floor (1818-1876), Een moeilijke weg naar een heerlijke plaats, Acht oefeningen, gebonden, 162 blz., € 15,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2987 2.

De opgenomen oefeningen kunnen we vinden in 'Al de eenvoudige oefeningen' en in 'Een verrassende nalezing.' Voor een eerste kennismaking met de oefeningen van de landbouwer en oefenaar Floor zeker geschikt.

DAGBOEKEN 2020

Indien Wijsheid ontbreekt, onder redactie van ds. A.A. Egas, Dagboek over Bijbelse kernwoorden. Elke week wordt een kernwoord behandeld. Uitgeverij Om Sions Wil, Alblasterdam, gebonden, € 18,50. Dit dagboek kan ook gebruikt worden voor Bijbelstudie over een bepaald kernwoord.

Voor Hart en Huis, Ds. D.J. Budding, ds. H. Paul, ds. A. van Heteren en ds. N. van der Want, Uitgeverij Groen, Heerenveen, paperback, € 9,50.

Op de leerschool van het Woord, ds. E. Venema, Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, gebonden, € 20,95.

Vrees niet, geloof alleen, Maarten Luther, Uitgeverij Den Hertog, Houten, gebonden, € 19,90. Bijna alles uit nog nooit in het Nederlands vertaalde preken van Luther.

Onder 't heilighend Kruis, R.M. McCheyne, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, gebonden, € 19,95.

Contrast 365 keer Dordt, ds. G.J. van Aalst e.a., Dagboek voor jongeren, Uitgeverij Den Hertog, Houten, paperback, € 17,90.

Woorden van Augustinus, Samengesteld door Henk Florijn, Uitgave De Groot- Goudriaan, gebonden, € 17,99.

Octavius Winslow, De volheid van Christus, Belicht vanuit het leven van Jozef als onderkoning, gebonden, 293 blz., € 24,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 7162.

De auteur leefde van 1808-1878. Het boek bevat vijftien Bijbellezingen over Genesis 41-47, de periode dat Jozef als onderkoning regeert in Egypte. In dit boek komt duidelijk uit dat Jozef als onderkoning een bijzonder type van de Heere Jezus Christus is. De heerlijkheid, volheid en schoonheid van Christus worden getekend. De hongerige Egyptenaars kregen bevel om naar Jozef te gaan. Dan lezen we op blz. 36 dat het gaan naar Jezus

het leven van de christen tekent. Tot slot een citaat van blz. 36 en 37: "Neem het harde of gebroken hart, neem het koude of gloeiende hart, neem uw vruchteloosheid of uw vruchtbaarheid, neem de zonnestraal van voorspoed of de wolk van tegenspoed, neem de vreugde, het verdriet en neem het allemaal mee naar Jezus. Laat Hem overal in delen. Laat u in alles door Hem bewaren. Laat Hem in alles met u meeleven. Want Jezus is uw Broeder. Hij is u gegeven om Zich over u te ontfermen, u in nood bij te staan en u te bewaren."

Dr. H.F. Kohlbrugge, Waakt en bidt, woorden van vermaning en vertroosting, 108 blz., gebonden, € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2985 8.

Dit boekje bevat acht preken over 1 Petrus 5:5-11 die Kohlbrugge (1803-1875) in 1874 heeft gehouden. In de preek over 1 Petrus 5:7 'Werpt uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u' lezen we op blz. 53 en 54 het volgende: "Laten we er evenwel aan vasthouden dat Hij, zoals Hij tot vandaag de dag heeft gezorgd, ook verder zal zorgen, wanneer wij onze bekommernis op Hem werpen. Hij heeft voor de ziel gezorgd en heeft voor het lichaam gezorgd. Hij heeft tot nu toe bewezen de Alfa te zijn, en dan zal Hij ook de Omega zijn. Dat zij en blijve de ring aan uw hand!"

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagrati.net

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 19 december 2019. Kopij graag binnen donderdag 5 december 2019.

Ds. A. van Heteren

Na een operatieve ingreep ondergaan te hebben in het ziekenhuis mag ik weer thuis zijn. De Heere heeft tot op heden alles wonderlijk wel willen maken, wat reden is tot dankbaarheid.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E.a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E.pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 30,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

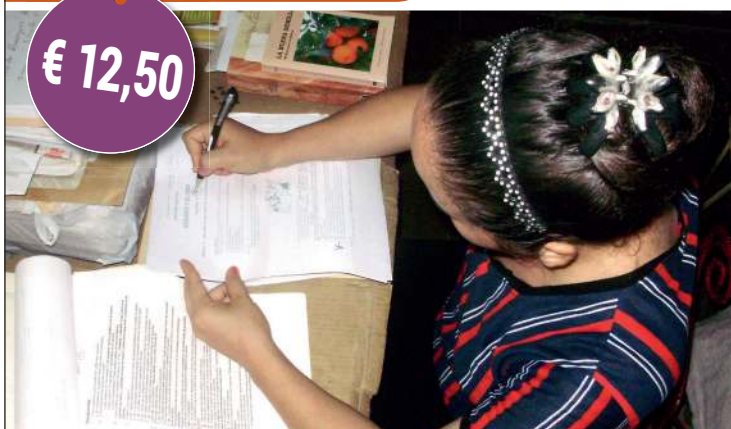
Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Hoeveel Cubanen
gunt u een
Bijbelcursus?

€ 12,50

NL65 RABO 0301 9573 63 o.v.v. Najaarsactie

29.000 Cubanen volgen onze Bijbelcursussen. En er is vraag naar meer. De cursussen gaan o.a. over Bijbelboeken en de Heidelbergse Catechismus. Zonder uw steun kan dit werk niet doorgaan en zeker niet uitgebreid worden.

www.sez.st/najaarsactie

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39
H. de Jongh	D.D.E. Melieste	M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg		

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Chisomo (11) wil graag dokter worden...

...maar ze heeft een aangeboren oogafwijking. Haar ouders hebben geen geld voor medische hulp. Door problemen thuis kon Chisomo nauwelijks naar school. Toch hoeft ze haar droom niet op te geven.

Stichting Stéphanos helpt kinderen als Chisomo met voedsel, kleding, medische zorg en onderwijs. Ze horen over de Heere Jezus en krijgen een toekomst! Helpt u mee?

voor
€ 15 geeft
u al 3 kinder-
bijbels!

Maak uw bijdrage over op IBAN NL74 RABO 0335 3074 50
t.n.v. Stichting Stéphanos of doneer online via www.stephanos.nl/ikhelp

Presentatie? 06 - 301 671 72 of voorlichting@stephanos.nl

Stéphanos
www.stephanos.nl